

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

27. Secunda Epistola Episcopi Apamiensis ad Regem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

Documentum XXVI.

Epistola Eminentissimi Cardinalis Cibo ad Reverendissimum Episcopum Apamiensem.

Data 8. Decembris, Anno 1677.

Illustrissime & Reverendissime Domine.

ACcepi unà cum humanissimis litteris tuis, instrumentum appellationis interpositæ à Sententia Archiepiscopi Tholosani: in quo Sanctitas Sua non permittet, ut à paterna sua ergate, & Apamiensem Ecclesiam charitate quicquam diù desideres, sicuti, occasione se dante, certius cognoscas. Tibi Illustrissime & Reverendissime Domine, læta factaque omnia à Deo auguror. Romæ, die 8. Decembris Anno 1677.

Illustrissime & R. D.

servitor

A. Cardinalis Cibo.

Documentum XXVII.

Secunda epistola Reverendissimi Episcopi Apamiensis ad Regem Christianissimum.

20. Januarij Anno 1678.

ACcepi quàm maximâ potui veneratione Arrestum Consilij 28. elapsi Novembris latum, quo Majestas Vestra injungit mihi, ut intra duos menses Sacramentum fidelitatis in acta publica referri faciam, admittamque de quibusdam Canonicatibus alijsque Beneficijs Regularibus Ecclesiæ Apamiensis, titulo Regaliæ provisos, idque sub pena privationis omnium fructuum & proventuum temporalium. Patiatur Majestas Vestra humillimas preces meas, quas vid. necessitas hujus causæ expressit, Sibi deferri, quâ-

qua

que tantò confidentiùs spero auditum iri, quòd ab Episcopo, & in causa Ecclesiæ prolatis; cùm aliàs semper magnorum Principum fuerit, etiam in negotijs merè temporalibus querelas subditorum gemitùsque excipere. Enimverò si liceret ante oculos Majestatis Vestræ cor meum intimafque cogitationes expromere, videret Ipsa id, quod animum meum perstringit, non esse metum proventus temporales amittendi; cùm enim in sacris Canonibus didicerim, Ecclesiasticos fructus esse bona Deo consecrata, nihil aliud ex ijs reservatum mihi volui, quàm curam administrationemque mei Oeconomi; sique meam Personam ac particulare commodum quod attinet, quidquid Divina Providentia permisit, pacatissimè feram. Id solum à Majestate Vestra petere mihi liceat, ut si quidem alicuius me culpæ reum pœnâque dignum crediderit, dignetur eâ tantùm fructuum parte multare, quæ sustentandæ Personæ ac necessitati meæ parcè adhibetur, nec enim me pudebit Fidelium pietatem ac eleemosynas implorare; tantùm ne hâc pœnâ & calamitate meâ quamplures alij ac innocentes involvantur. Cogor enim Majestati Vestræ significare proventus illos, qui ex Consilij sententia subducti mihi sunt, ad alenda duo seminaria, in quibus Clerici animarum salutis ac curæ additi, magnòque numero sustentantur, ad fabricandam ædem Cathedralè hæreticorum furore planè destructam, ad reparandas ornandâsque reliquas Diocesis Ecclesias, ad alendos tegendòsque pauperes, qui plurimi sunt, & qui hoc subsidio destituti in extremam necessitatem adigentur, & denique ad exolvendum æs alienum, quod ut omnibus hisce expensis par essem, contrahere necessariò debui. Quod ergo ante hæc omnia animum meum intimè ferit, illud est, me licèt ardentissimo desiderio fe-

allia
indicata
cum
230

rar nihil agendi, quod Majestatem Vestram vel levissimè offendat, non posse salvâ, quam Deo ejusque Sponsæ debeo, fidelitate, Arresto mihi nuper significato obtemperare. Neque enim, nisi anathemata à sacris Concilijs vibrata experiri velim, cooperari, imò ne consentire quidem possum, ut Ecclesia juribus spoliatur fidei meæ commissis. Inter ea verò jura unum è præcipuis maximèque spiritualibus est libertas conferendi Beneficia Ecclesiastica, quam libertatem Regalia omnino demolitur: hæc verò in quamplurimis Regni Gallici Provincijs numquam locum habuit, id quod ex Ediçtis Galliæ Regum, Majestatis Vestræ Prædecessorum, & Parliamentorum, & Cameræ Parisiensis Protocolis, & ex doctrina Auctorum, qui ante Arrestum Parlamenti Parisiensis de anno 1608. de hoc argumento scripsere, & quorum aliqui in præfata Camera Computorum publicis officijs fungebantur, manifestè probari potest. Philippus Probus, vir insignis probatæque doctrinæ, & cui Regalia odio esse non poterat (nam Regaliæ titulo in Ecclesia huic servituti obnoxia Beneficium obrinuerat) non contentus Ecclesias in genere designâsse Regaliæ immunes, Episcopatus quoque in particulari enumerat, exemptos liberósque, & præsertim Tholosanæ Provinciæ, quorum primum hunc Apamiensem constituit.

Enimverò non potest hoc jus Regaliæ ad Majestatem Vestram pertinere, nisi uno ex sequentibus titulis, vid. aut præcisè, *Jure Regio*: aut titulo *Universalis omnium Ecclesiarum Fundatoris*: aut beneficio *Possessionis, memoriam hominum excedentis*: aut denique *Ecclesiæ Privilegio*.

Qui conati sunt persuadere Majestati Vestræ, jus Regaliæ totâ Galliâ extendi, id principium assumpserunt, ut dicerent, Regaliam jus esse Coronæ annexum, ideóque inaliena-

inalienabile & impræscriptibile ; quo fundamento nixi adjecerunt, quemadmodum Regium Diadema rotundum est, eaque figura designat, Coronam Regiam complecti omnia ; sic quoque Regaliam ad omnes Regni Ecclesias proferri, nullâ exceptâ. Sed permittat Majestas Vestra, ut liberè dicam, nihil cogitari posse hâc Maximâ inanius, minisque fundatum. Quî enim fieri potest, ut jus Beneficia Ecclesiastica conferendi, quod spirituale omnino est, à Regia Potestate & Corona dependeat? Planè nihil aliud hoc est, quàm spirituales ac temporales confundere potestatem, Ecclesiarum ac Principum jura commiscere: & verò si hoc tantique momenti jus adeò Regiæ Dignitati adjunctum est, quî fieri potest, ut Ministri Regum Majestatis Vestræ Prædecessorum tot sæculorum decursu illud ignoraverint? an verò aut negligebant, aut nesciebant, quid Regibus deberetur? & ipsum Parisiense Parlamentum, si hanc Maximam veritati consentaneam esse credidisset, num auctum aliquando esset (quod tamen aliquoties fecit) Regibus hanc possessionem probandi imponere, cum de nonnullis Ecclesijs controversia moveretur? Sed nec solùm hoc Galliæ Regum esset privilegium, sed omnium omnino coronam gestantium, qui eodem jure eadèmq; ratione Regaliam, quâ latè dominantur, vendicare sibi possent; ideo Lugdunense Concilium, cum titulos recenset, ob quos permitti Regalia possit, solius foundationis, & antiquæ Possessionis mentionem facit.

Alij ergo, qui fallacis hujus Maximæ inanitatem cernunt, diffiduntque tam fragili fundamento, ad alia se vertunt, & Majestati Vestræ tanquam omnium Regni Ecclesiarum Fundatori Regaliam attribuunt. Cæterùm si Majestas Vestra observare dignata fuerit, Ecclesiæ Apamiensis pro-

Gallia
indicata
ca III
230

proventus in folis verisque Decimis (quas Deus sibi reservavit, & quarum dispensationem Ecclesiae Ministris reliquit) consistere, Ipsamet facile concluder, non fuisse Ecclesiam Apamensem à Regibus Ejus Majoribus dotatam. Quod verò supra Decimas est, tam parvi est momenti, ut non credam tam modicæ rei intuitu voluisse Reges hujus Ecclesiae fundatores appellari. Quamquam, etsi demus Fundatores appellandos esse, quis nescit, solam Dotationem, si Privilegium Ecclesiae absit, non sufficere, ut quis possit Beneficia Ecclesiastica conferre, ac Ministros Ecclesijs constituere?

Possessionem quod attinet, certissimum est, numquam hoc jus à Majestate Vestra in Apamiensi Ecclesia exercitum esse, nec ullum exemplum ostendi poterit.

Denique tantùm abest, Ecclesiam hoc jus extendendæ Regaliæ Principibus concessisse, ut potius se illis enixè opposuerit, tunc vid. cùm in Concilio Lugdunensi statuit, ne Regalia ad loca extenderetur, in quibus recepta hæctenus non fuerat: & quamvis Clerus Gallicanus sæpè Majestatis Vestræ protectionem imploravit adversus eorum molitiones, qui contra antiquam nativamque Ecclesiarum libertatem Regaliam inducere conabantur, non ideo tamen libertati ac juribus suis renuntiare volebant, imò ne Convencus quidem Cleri Generales, quantumvis maxime vellent, præstare id poterant, tum quia Concilio Oecumenico à quatuor jam sæculis in Gallijs recepto derogare non poterant; tum etiam quia in causa communi, & quando agitur de jure & præjudicio singulorum, ex regulis utroque jure receptis oportet singulos, quorum interest, consentire. Jam verò constat, neque me, neque aliquem meorum Prædecessorum consensisse, aut Procuratoribus, aut Deputatis

tatis ad Conventus Generales missis mandatum in hac causa transgendi dedisse. Neque etiam credidi, me Declarationibus à Majestate Vestra in hac causa editis posse acquiescere; multòque minùs earum executionem pollicitus sum, nec umquam adduci passus, ut juramentum fidelitatis in acta publica referri permitterem, quod argumentum erat admittæ servitutis. Non ergo intelligere possum, quâ veritate dicatur, universalem Regaliæ causam fuisse in Contradictorio judicio, plenâque cognitione judicatam. Sed præsertim particulares pro Apamiensi Ecclesia rationes sunt, ob quas Regaliæ subdi non potest; cum enim & Alexandro VII. Pontifici Maximo, & Majestati Vestræ placuerit Pontificijs Regiisq; Diplomatum vitam Regularem, ac bonorum communionem juxta Regulam S. Augustini in hac Ecclesia stabilire, idque etiam quamplurimis Arrestis in Parisiensi Parlamento, ac Judicijs Contradictorijs confirmatum fuerit, admittæ semel Regaliæ necessariò consequitur, fructum operis tam pii, & ex quo in publicum bonum tantum emolumentum ac ædificationis processit, planè corruptum iri, cum illi, qui titulo Regaliæ Beneficia occupavere, numquam persuadendi sint, ut se exacto Tyrocinio, & ex sententia Episcopi submittant. Multo minùs excludi se à sacra Professione, si inhabiles reperiantur, patientur, quod unum omnem viam disciplinæ solidæque pietati occludet. Sed nec illud sperare ab ijs licet, ut vid. privatis se facultatibus abdicent, vivantque in communi, & rationes Episcopo reddant, utq; Priori Claustrali se subdant, quæ tamen ad eò necessaria sunt, ut Paupertatis & Obedientiæ vota in Ecclesia Apamiensi hæctenus inviolabiliter observata, & Arrestis etiam Majestatis Vestræ munita, consistere sine illis haud possint.

Oo

Imò

allia
ndicata
ca III
230

Imò hujusmodi, ut vocant, Regalistsæ illis potius alimenta vitæ necessãria subducent, qui bonã fide titulòque Canonico subnixi solemnem in hac Ecclesia Professionem emisissent, seque insuper juxta perpetuam & antiquissimam hujus loci consuetudinem voto stabilitatis obstrinxerunt; nunc verò & domicilio exclusi, ubi votorum suorum observantiam expleant, & alimentis privati, quibus sustententur, contra jus & fas, magnòque cum animarum suarum discrimine, parique scandalo Religionis vagari cogentur.

Hæc sunt quæ Majestati Vestræ necessariò indicanda credidi, & quorum pondus ac solidam veritatem si ipsa dignata fuerit secum expendere, tantum mihi de Majestatis Vestræ justitia polliceor, ut omnino credam, non solum approbaturam, quæ in hac causa hæcenus à me gesta sunt, verùm etiam tamquam muneri ac ministerio meo fideliter explendo necessãria vehementer commendaturam, Suãque Regiã auctoritate pondus ac vires addituram. Et quamvis videri possim solus ego hanc causam ab alijs desertam sustinere, placeat Majestati Vestræ persuasissimum habere, quotquot istarum rerum noticiam honestique curam aliquam habent, nec privatis commodis tanguntur, omnes ferè in hoc convenire, ut fateantur justissimam à me causam foveri, & inter illos ipsos, qui Majestatis Vestræ Declarationibus & Edictis detulère, alij aut jurium suorum ignorantia, aut nimio studio gratificandi Majestati Vestræ decepti sunt. Nec desunt, quos pudet pœnitèntque admitti. Illi verò, qui licet timidè anxieque mihi persuadere conati sunt, ut contra Concilij Lugdunensis Decreta Majestati Vestræ obtemperarem, nullam aliam rationem adducebant permovendo mihi, quàm metum majoris mali, perinde

inde ac si Regia Majestatis Vestrae potestas veritati ac justitiae opprimendis serviret, cum potius sperare debuissent, nunquam permissuram esse Majestatem Vestram jura Ecclesiae violari, si modo illi ausi essent Ecclesiarum causam suscipere, tantumque fiduciae habuissent, quantum Majestas Vestra aequitatis.

Ceterum eos quod atinet, qui Regaliam toto Regno extendere voluerunt, primum est cogitare, non aliam ob causam aggressos esse hoc jus Regium ultra antiquos legitimosque terminos proferre, quam ut Principis favorem compararent, aut auferrent, aut etiam in distribuendis Beneficiis, quae ad Majestatis Vestrae Collationem pertinent, majori auctoritate fungerentur.

Quidquid istorum sit, ego interim non omitto lacrymis precibusque Deum Majestati Vestrae propitium reddere, utque in Sacram ejus Personam ac Regna suarum gratiarum thesauros abunde profundat, enixe postulare, & praesertim ne umquam permittat jura Ecclesiae ab eo violari, qui se primogenitum Ecclesiae Filium, ac praecipuum Protectorem gloriatur; id enim si fieret, non tantum apud posteros laboraret Majestatis Vestrae gloria, verum etiam magna aliqua calamitas ejus Regnis a DEO forsitan immineret; id quod ne fiat, ex intimo cordis mei enixeque postulo, quippe qui primas fidelitatis & reverentiae in Majestatem Vestram partes mihi vendico.

Apamijs 20. Januarij 1678.

*Humillimus & Obedientissimus ac Fidelissimus
Servus & Subjectus*

Franciscus Episcopus Apamiensis.

O o 2

Docu-

allia
ndicata
Ca III
230